
**ALMINNELIGE INNKJØPSBETINGELSER FOR KJØP AV
UTSTYR/VARER/MATERIELL OG TILKNYTTETE TJENESTER**

---

1 ALMINNELIGE BESTEMMELSER

1.1 Definisjoner

Avtaledokumentet er det dokumentet som er undertegnet av Partene og som bekrefter inngåelsen av Kontrakten. Dersom det er inngått rammeavtale mellom Partene, er denne en del av Avtaledokumentet for hver enkelt Kontrakt. Dersom avtale inngås ved bestilling og ordrebekreftelse i samsvar med punkt 1.2 annet avsnitt, likestilles Kundens bestilling med Avtaledokumentet.

Alminnelige innkjøpsbetingelser er betegnelsen på nærværende dokument.

Kontrakten betyr Avtaledokument, disse Alminnelige innkjøpsbetingelser, samt eventuelle vedlegg, tillegg eller endringer som er skriftlig avtalt.

Kunden er Institutt for energiteknikk, orgnr. 959 432 538.

Leverandøren er det firma eller den person som skal levere noe til Kunden under Kontrakten.

Part er Kunde eller Leverandøren etter Kontrakten.

Produktet er den eller de gjenstander som Leverandøren skal levere i henhold til Kontrakten.

Leveransen er det som samlet er avtalt levert av Leverandøren i henhold til Kontrakten.

Kontraktssummen er det samlede vederlag som skal betales i henhold til Kontrakten.

Monteringsstedet er det sted hvor Produktet skal endelig monteres, dersom montering er avtalt.

1.2 Avtaleinngåelse

Leverandøren utarbeider tilbud for egen regning. Eventuelle avvik fra tilbudsforespørsel skal spesifiseres uttrykkelig. Kunden står fritt til å anta eller forkaste ethvert tilbud.

Dersom det ikke undertegnes et særskilt avtaledokument, inngås bindende avtale kun ved skriftlig bestilling fra Kunden, etterfulgt av skriftlig ordrebekreftelse fra Leverandøren. Ordrebekreftelse skal sendes straks etter at bestilling er mottatt. Kunden kan kostnadsfritt kansellere bestillingen dersom ordrebekreftelse ikke mottas innen rimelig tid, og alltid dersom det har gått mer enn 10 dager.

1.3 Motstrid

Dersom dokumentene som inngår i Kontrakten inneholder bestemmelser som strider mot hverandre, skal dokumentene gjelde i følgende prioriterte rekkefølge:

- Avtaledokumentet
- Tilbudsinnbydelse/-forespørsel med tilhørende grunnlag
- Alminnelige innkjøpsbetingelser
- Tilbud/Anbud

Dersom det i anbudet/tilbudet fra Leverandøren forekommer avvik fra forutsetninger i Kundens tilbudsforespørsel, gjelder avvikene kun i den utstrekning de er tatt med i Avtaledokumentet. Dersom avtale er inngått ved bestilling og ordrebekreftelse som beskrevet i punkt 1.2 annet avsnitt, kan Leverandøren ikke påberope eventuelle avvik fra bestillingen som måtte fremkomme av ordrebekreftelsen, med mindre Kunden skriftlig har akseptert avvikene.

Ved motstrid innenfor dokumentgruppene nevnt over, går spesielle bestemmelser foran generelle. Beskrivelser av tekniske spesifikasjoner og kravformuleringer går foran tegninger.

1.4 Generelt

Disse Alminnelige innkjøpsbetingelser gjelder for alle leveranser av utstyr, varer og materiell med tilknyttede tjenester til Kunden, derunder de enkelte avdelinger og selskaper eiet Kunden. Unntatt er innkjøp som omfattes at Kundens innkjøpsbetingelser for hhv. standardprodukter og selvstendige tjenesteytelser.

Leverandøren har ved inngåelsen av Kontrakten godtatt foreliggende vilkår. Eventuelle avvikende vilkår er uten virkning for Partene med mindre Kunden skriftlig har godtatt disse. Leverandørens egne betingelser som eventuelt vedlegges følgedokumenter, ordrebekreftelse eller fakturaer, aksepteres ikke, i den grad de avviker fra disse Alminnelige innkjøpsbetingelser.

1.5 Partenes kontaktpersoner

Hver av Partene kan kreve at det oppnevnes kontaktpersoner som skal være bemyndiget til å opptre på vegne av hver Part i alle saker som angår gjennomføringen av Kontrakten.

Dersom montering er avtalt, kan hver av Partene i tillegg kreve at det oppnevnes en person som på vegne av Parten skal være ansvarlig for gjennomføringen av monteringsarbeidet, samt være tilgjengelig for den andre Part i monteringsfasen, frem til faktisk overlevering har skjedd.

1.6 Kommunikasjon, møter og rapportering

Kommunikasjon vedrørende Kontrakten skal rettes til Partenes kontaktpersoner. Henvendelser skal besvares uten unødig opphold. Kommunikasjon, også slik som skal være "skriftlig", kan skje per epost, med mindre annet er avtalt.

Det skal være jevnlig kontakt mellom Partene for å sikre korrekt oppfyllelse av kontraktsforpliktelsen. Avtaledokumentet kan angi eventuelle særskilte krav til møter, agenda, samt de retningslinjer som gjelder gjennomføringen av møter.

Leverandøren skal rapportere i henhold til de krav og retningslinjer som fremgår av Avtaledokumentet, eller som er formålstjenlig.

1.7 Rapportering til offentlige myndigheter

Det er Leverandørens ansvar å sørge for at offentlige myndigheter og institusjoner som handler på offentlige myndigheters vegne, får lovhjemlet informasjon i tilknytning til Leveransen. Leverandøren plikter å sørge for at underleverandører rapporterer til offentlige myndigheter i henhold til gjeldende lover og forskrifter.

Kunden skal holdes skadesløs for eventuelle kostnader påført Kunden som følge av Leverandørens manglende oppfyllelse av lover, forskrifter eller avtaler. Kunden forbeholder seg retten til å motregne slike kostnader, sammen med et administrasjonsgebyr, mot beløp Leverandøren måtte ha til gode hos Kunden.

1.8 Kontraktsmedhjelpere

1.8.1 Valg av kontraktsmedhjelpere

Forutsatt at Kunden gir sitt samtykke, har Leverandøren rett til å la deler av sine forpliktelser under Kontrakten bli utført av kontraktsmedhjelpere. Kunden kan ikke nekte å gi samtykke uten saklig grunn. Leverandørens kontraktsansvar overfor Kunden endres ikke ved bruk av kontraktsmedhjelpere.

Før kontrakt med kontraktsmedhjelpere inngås, skal Leverandøren underrette Kunden om hvilke deler han vil la utføre ved kontraktsmedhjelpere, og om hvilke medhjelpere han vil bruke. På forespørsel skal Leverandøren sørge for at Kunden får den informasjon om kontraktsmedhjelperens økonomi, kapasitet og kompetanse som er nødvendig for at Kunden skal kunne utøve sin rett etter punkt 1.8.2.

1.8.2 Kundens godkjenning av kontraktsmedhjelpere

Kunden kan nekte å godta Leverandørens valg av kontraktsmedhjelpere dersom han melder fra om dette innen 14 dager etter at han har mottatt Leverandørens underretning eller informasjon som Kunden har etterspurt, jf. punkt 1.8.1. Slik nektelse må være saklig begrunnet. Tilsvarende gjelder dersom Leverandøren ønsker å skifte ut godkjent kontraktsmedhjelper.

Kontraktsmedhjelpere som er angitt i Avtaledokumentet, anses som godkjente.

2 LEVERANDØRENS GENERELLE PLIKTER

Leverandøren skal gjennomføre Leveransen med den grad av faglig dyktighet som kan forventes av anerkjente leverandører innenfor tilsvarende eller liknende bransje. Leveransen skal være i overensstemmelse med kravene i Kontrakten, og skal oppfylle alle krav til art, mengde, kvalitet, egenskaper og innpakning som følger av Kontrakten. Leveransen skal være egnet for det tiltenkte formål og være fri for rettslige mangler av alle slag.

Leverandøren skal gjøre seg kjent med de omgivelser Leveransen skal benyttes i, og skal senest på avtaletidspunktet presisere eventuelle spesielle krav Leveransen stiller til omgivelsene.

Dersom Leveransen er forutsatt brukt sammen med annet utstyr, derunder utstyr levert av annen leverandør, har Leverandøren ansvaret for at Leveransen kan brukes sammen med annet utstyr som forutsatt. Så langt som nødvendig for at Leverandøren skal etterkomme dette kravet, skal Kunden gi de opplysninger om det øvrige utstyret som Leverandøren ber om.

Leveransen skal utføres i samsvar med gjeldende lover og forskrifter, og skal være fagmessig utført, dokumentert og/eller kontrollert av kvalifisert og autorisert personell der dette kreves. Leverandøren skal innhente og opprettholde alle nødvendige tillatelser i forbindelse med gjennomføring av Leveransen, og skal på Kundens anmodning legge frem dokumentasjon på at nødvendige tillatelser foreligger.

Ved endringer i lover, forskrifter og offentlige bestemmelser som får betydning for Leveransen, og som trer i kraft før avtalt levering skal finne sted, er Leverandøren forpliktet til å utføre endringsarbeid i henhold til retningslinjene i punkt 13.

3 LEVERANDØRENS PERSONELL

3.1 Offentlige krav m.v.

Leverandøren er ansvarlig for at avgitt fagpersonell har de offentlige godkjenninger, fagbrev, maskinførerbevis og sertifikater e.l. som er nødvendig for gjennomføring av Leveransen. Kunden har på anmodning rett til å kontrollere slike opplysninger.

Leverandøren skal påse at alt personell som utfører arbeid under denne Kontrakt innehar gyldige arbeidstillatelser. Leverandøren plikter å påse at lovbestemte krav til arbeidstid og overtid overholdes.

3.2 Arbeidsgiveransvar

Kunden skal ikke anses som arbeidsgiver for Leverandørens personell selv om slikt personell utfører tjenester i samarbeid med Kunden.

3.3 Utskifting av personell

Dersom Kontrakten utpeker nøkkelpersonell hos Leverandøren, skal utskifting av slikt personell godkjennes av Kunden. Godkjenning kan ikke nektes uten saklig grunn. Opplæring av nytt personell skal bekostes av Leverandøren.

Leverandøren skal på egen bekostning sørge for øyeblikkelig utskifting av personell som opptrer på en klanderverdig måte eller som anses uegnet til å utføre tjenester omfattet av Kontrakten.

4 MONTERING. FORBEREDELSE FOR MONTERING

Montering skal utføres av Leverandøren, dersom dette er avtalt mellom Partene. De bestemmelser i disse Alminnelige innkjøpsbetingelser som regulerer forhold knyttet til montering, gjelder dersom montering er avtalt som en del av Leveransen.

Dersom tidspunktet for montering ikke er avtalt, skal denne påbegynnes innen 2 uker etter skriftlig varsel fra Kunden, og gjennomføres med kontinuerlig fremdrift til slutføring innen rimelig tid.

Montering skal utføres på det sted som anvises av Kunden, med mindre annet er avtalt.

Leverandøren skal skriftlig varsle Kunden om behov for tilretteleggelse av Monteringsstedet, samt behov knyttet til adkomst og oppbevaring av materiell og utstyr.

Kunden er ansvarlig for all praktisk tilretteleggelse av Monteringsstedet i henhold til Leverandørens angivelser, og for at arbeidet kan utføres i henhold til gjeldende lover og forskrifter med hensyn til arbeidsmiljø og ytre miljø. Kundens plikter inkluderer også forberedende bygningsmessige arbeider (fundamentering, rørlegging, snekkerarbeid mm), med mindre annet er særskilt avtalt. Det gjelder ikke oppføring av stillaser og frembringelse av eventuell hjelpearbeidskraft og kranutstyr, som er Leverandørens ansvar.

Kunden skal for øvrig sikre at nødvendig forberedende arbeid i tilknytning til monteringen er utført i den utstrekning det er avtalt mellom Partene.

Kunden skal varsle Leverandøren skriftlig når det forberedende arbeidet på Monteringsstedet er avsluttet.

5 FREMDRIFTSPLAN

Leveransen skal leveres innen den frist som er angitt i Avtaledokumentet. Kunden kan kreve at leverandøren fremlegger en fremdriftsplan for gjennomføring av Leveransen. Dersom ikke annet er avtalt, skal montering, funksjonstesting og annen utprøving også være gjennomført innen avtalt leveringstidspunkt, slik at Leveransen kan tas i bruk som forutsatt av Kunden.

6 KRAV TIL UTSTYR OG MATERIELL

Med mindre annet er avtalt er Leverandøren ansvarlig for alt nødvendig utstyr og materiell for gjennomføring av Leveransen.

7 ADGANG TIL ANLEGG OG FASILITETER

Leverandøren og Leverandørens personell har kun adgang til den del av Kundens område som er nødvendig for gjennomføring av Leveransen

8 LEVERINGSBETINGELSER

Levering skal foretas hos Kunden til avtalt tid, for Leverandørens regning og risiko. Leveransen skal være forsvarlig pakket, merket og fritt levert DDP hos Kunden (INCOTERMS 2010).

9 KVALITETSSIKRING

Leverandøren skal ha et tilfredsstillende kvalitetssikringssystem som er tilpasset Leveransen. På forespørsel skal Leverandøren dokumentere systemet for Kunden.

Leverandøren skal på anmodning utarbeide en kvalitetsplan særskilt tilpasset Leveransen.

Kunden skal ha rett til å gjennomføre revisjon av Leverandøren og eventuelle underleverandører. Leverandøren plikter å bidra ved gjennomføringen av slik revisjon. Dersom revisjon avdekker avvik, plikter Leverandøren uten ugrunnet opphold å iverksette korrigerende tiltak. Kunden kan fastsette en rimelig frist for gjennomføring. Unnlattelse av å iverksette korrigerende tiltak utgjør vesentlig kontraktsbrudd.

Kunden plikter å legge til rette for at Leverandøren får tilgang til relevante kvalitetsdokumenter som er aktuelle for gjennomføringen av Leveransen. Likeledes kan Kunden kreve fremlagt prøveprotokoll, sertifikater og beregninger.

10 HELSE, MILJØ OG SIKKERHET. SAMFUNNSANSVAR

Leverandøren skal oppfylle alle lovpålagte krav til HMS, samt Kundens særlige HMS-krav, derunder arbeidsordning og –reglement på arbeidsstedet. Leverandøren plikter å informere personell omfattet av Kontrakten om Kundens til enhver tid gjeldende HMS-krav og retningslinjer, og sikre at disse etterleves. Kundens særlige HMS-krav gjøres tilgjengelige for Leverandøren på forespørsel.

Ved leveranser av kjemiske stoffer skal forskriftsmessige HMS-datablad leveres sammen med Leveransen.

Leverandøren er ansvarlig for at eget personell til enhver tid innehar og bruker påkrevet personlig verne- og sikkerhetsutstyr, samt utstyr som forebygger utilsiktede utslipp til luft, jord og vann. Spesielle krav knyttet til personlig verne- og sikkerhetsutstyr, samt miljøsikringsutstyr er angitt i sikkerhetsdokumentene for leverings- og/eller Monteringsstedet, som gjøres tilgjengelige for Leverandøren på forespørsel.

Kunden kan kreve at Leverandørens personell skal undertegne særskilt ansvarserklæring, med bekreftelse på at man er kjent med det regelverk som gjelder for arbeidet.

Leverandøren garanterer at man generelt innretter seg etter alminnelige prinsipper for samfunnsansvar, derunder at

- Barn eller tvangsarbeid ikke er benyttet som arbeidskraft under produksjon eller distribusjon av Produkter som omfattes av Avtalen
- Ansatte hos Leverandøren og eventuelle underleverandører som direkte medvirker til å oppfylle Kontrakten, skal ha lønns- og arbeidsvilkår i samsvar med Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter § 5. Kunden har rett til å få informasjon i samsvar med nevnte forskrift § 6
- Leverandøren og eventuelle underleverandører som direkte medvirker til å oppfylle Kontrakten, ikke diskriminerer ansatte eller andre på noen måte, derunder på grunnlag av rase, religion, kjønn eller legning
- Leverandøren og eventuelle underleverandører som direkte medvirker til å oppfylle Kontrakten, ikke forurensrer sine omgivelser ut over det som er tillatt etter både norsk og eventuell lokal lovgivning

Brudd på garantien vedrørende samfunnsansvar gir Kunden rett til å heve Kontrakten.

11 DOKUMENTASJON OG UNDERLAG. RETTIGHETER TIL RESULTAT.

All nødvendig dokumentasjon og programvare for montering, idriftsetting, bruk, vedlikehold og avhending av kontraktsgjenstanden utgjør en integrert del av Leveransen. Dette inkluderer sertifikater, beskrivelser, tegninger, instruksjoner og lisenser m.v. Dokumentasjon angitt i Avtaledokumentet anses alltid nødvendig. Mangelfull eller manglende dokumentasjon utløser mangelansvar for Leverandøren.

Leverandøren garanterer at han har rett til å benytte alle sine innsatsfaktorer, herunder tredjemanns eiendomsbeskyttede løsninger, og at andres rettigheter ikke vil bli krenket ved gjennomføringen av Kontrakten. Det skal ikke betales særskilt for patenter eller andre rettigheter benyttet for å gjennomføre Leveransen.

Leverandøren er ansvarlig for følger av eventuelle brudd på tredjemanns rettigheter. Leverandøren skal holde Kunden skadesløs for krav som følger av inngrep i patenter eller andre immaterielle rettigheter.

Kunden får eksklusiv eiendomsrett til resultatet av Leveransen, derunder alle immaterielle rettigheter, uavhengig av format. Kunden beholder også eksklusive rettigheter til egne underlag. Kundens underlag kan ikke uten Kundens samtykke benyttes til formål utover denne Leveransen. Kundens underlag skal ikke overlates til tredjemann uten Kundens skriftlige samtykke. Kunden skal

ha innsyn i, og bruksrett til, de underlag Leverandøren bruker i tilknytning til Leveransen, hva enten disse er Leverandørens eller tredjemanns eiendom.

Leverandøren beholder rettighetene til egne verktøy og metodegrunnlag. Begge parter kan også utnytte generell kunnskap (know-how) som ikke er taushetsbelagt og som de har tilegnet seg i forbindelse Leveransen.

12 AVBESTILLING

Frem til faktisk levering har funnet sted, kan Kunden med skriftlig varsel til Leverandøren avbestille en leveranse helt eller delvis. Avbestilling skal begrunnes, og bør fastsette opphørsdato og hva Leverandøren skal foreta seg i forbindelse med avbestillingen.

Ved avbestilling av Produkt som er tilvirket særskilt for Kunden, og Leverandøren ikke kan selge Produktet videre uten tap, skal Kunden dekke Leverandørens dokumenterte direkte tap, oppad begrenset til avtalt pris for nevnte leveranse. Leverandøren plikter å treffe rimelige tiltak for å begrense tapet som følger av avbestillingen.

Kunden kan etter avbestilling kreve å få overlevert den del av Leveransen som er utført på avbestillingstidspunktet, så langt det ytes vederlag for det som er utført.

13 ENDRINGER

Innenfor det Partene med rimelighet kunne forvente da Kontrakten ble inngått, kan Kunden kreve kvalitetsmessige og/eller kvantitetsmessige endringer i Leveransen samt endringer i fremdriftsplanen. Tilsvarende kan Kunden kreve endring av leverings- eller monteringssted.

Har Leverandøren forslag til endringer, skal Kunden varsles skriftlig om dette så snart dette blir klart for Leverandøren.

Endringer skal være godkjent av Kunden ved skriftlig endringsordre. Endringsordren skal være gitt av Kundens kontaktperson (jf. punkt 1.5) eller person med skriftlig fullmakt til å utstede endringsordre. Endringsordren skal gi beskjed om at det kreves en endring, og hva endringen går ut på.

Dersom Leverandøren ønsker å gjøre gjeldende at pålagte ytelser medfører endringer i pris eller leveringstid, og det ikke foreligger relevant endringsordre, skal han innen rimelig tid, senest før endringen iverksettes, skriftlig varsle Kunden om dette. Unnlater Leverandøren å sende slikt varsel, tapes retten til senere å påberope endringen som grunnlag for endring av pris eller leveringstid. Kunden skal besvare Leverandørens varsel innen rimelig tid, ellers skal kravet om endringsordre anses akseptert.

Vederlag eller prisreduksjon for endringer skal være i samsvar med Kontraktens opprinnelige enhetspriser og prisnivå. Dersom endringer medfører kostnadsøkning eller besparelser skal Partene forhandle særskilt om dette, men enhetsprisene skal legges til grunn, så langt det finnes slike som er anvendelige.

Dersom Leverandøren mottar pålegg om en yttelse, skal han uten ugrunnet opphold iverksette dette, selv om påleggets virkning på pris, fremdriftsplan og andre betingelser i Kontrakten ennå ikke er endelig avklart.

Omtvistet endringsordre behandles i henhold til retningslinjene i punkt 31, Lovvalg og tvisteløsning.

14 UTSETTELSE

Kunden kan ved skriftlig varsel utsette hele eller deler av Leveransen i inntil 90 dager. Etter slikt varsel skal Leverandøren uten ugrunnet opphold meddele Kunden hvilke virkninger utsettelsen kan få for gjennomføringen av Leveransen. Leverandøren skal gjenoppta Leveransen straks Kunden varsler om dette.

Dersom utsettelsen varer mer enn 60 dager utover det som er varslet, har Leverandøren rett til å si opp Kontrakten ved skriftlig varsel til Kunden. Varselet skal gi Kunden beskjed om at oppsigelse kan avverges ved melding om at Leveransen skal gjenopptas innen 7 dager.

I utsettelsesperioden kan Leverandøren kun kreve å få dekket dokumenterte og nødvendige utgifter i forbindelse med demobilisering og mobilisering av personell.

15 INSPEKSJON FØR LEVERING

Ved å varsle Leverandøren skriftlig, i rimelig tid før gjennomføring, kan Kunden kreve å inspisere Produktet under fremstilling i Leverandørens lokaler. Leverandøren plikter å tilrettelegge for at inspeksjon kan gjennomføres. Kunden har ansvar for egne kostnader forbundet med inspeksjon.

16 FUNKSJONSTEST FØR LEVERING

Partene kan avtale at det skal gjennomføres funksjonstesting av Produktet. Dersom slik test er avtalt skal dette gjennomføres i Leverandørens lokaler, og med mindre noe annet er avtalt skal testen utføres i henhold til forhåndsgodkjente prosedyrer og bransjestandard.

Testen skal utføres for Leverandørens regning og risiko. Kunden har rett til å være til stede ved gjennomføring av funksjonstest, og skal være underrettet om testen i rimelig tid før den utføres. Kunden har ansvar for egne kostnader forbundet med deltagelsen.

Leverandøren skal føre protokoll fra testen. Protokollen skal beskrive metode for gjennomføring, samt resultat. Protokoll skal sendes Kunde for godkjennelse.

Dersom testen avdekker avvik fra det Partene har avtalt, plikter Leverandøren å utbedre mangelen uten unødig opphold. Med mindre mangelen er av mindre vesentlig karakter, kan Kunden kreve at det skal avholdes ny funksjonstest.

17 FERDIGSTILLELSE

Leverandøren skal gi Kunden skriftlig melding når Leveransen er ferdigstilt.

18 AKSEPTANSETEST

Hver av Partene kan kreve at det i rimelig tid etter Leverandørens melding om at Leveransen er ferdigstilt, gjennomføres akseptansetest for å sikre at Leveransen er i henhold til Kontrakten. Akseptansetesten gjennomføres hos Kunden / på Monteringsstedet, i henhold til etablert bransjestandard.

Begge Parter skal være representert ved gjennomføringen av akseptansetesten. Kunden plikter å legge til rette for at akseptansetest kan gjennomføres, og skal stille til Leverandørens disposisjon nødvendig materiell og ressurser for gjennomføring. Testen skal utføres for Leverandørens regning og risiko, men Kunden skal dekke egne kostnader forbundet med å delta.

Leverandøren skal føre protokoll fra gjennomføringen, og protokollen skal gjengi metode for og resultat av testen. Protokollen skal sendes Kunden for godkjennelse.

Dersom funksjonstesten avdekker at Leveransen ikke er kontraktsmessig, plikter Leverandøren uten unødig opphold å utbedre avvikene. Dersom avvikene ikke er av mindre vesentlig karakter, kan Kunden kreve at det avholdes ny akseptansetest etter at utbedring er foretatt.

19 FERDIGATTEST. OVERTAKELSE

Kunden skal utstede en skriftlig ferdigattest etter gjennomføring av godkjent akseptansetest. Ferdigattesten skal angi tidspunktet for utstedelse, og bekrefter overtagelse av Leveransen.

Dersom akseptansetest ikke skal utføres, utstedes ikke ferdigattest. Leveransen anses da overtatt ved Kundens kvittering for mottatt levering på avtalt leveringssted.

Risikoen for Leveransen går over fra Leverandøren til Kunden ved overtagelsen.

20 PRISER

Kontraktssum fremgår av Avtaledokumentet, og er oppgitt i NOK eks. mva. og skal dekke alle Leverandørens kostnader ved gjennomføring av Leveransen, inkludert emballasje, administrasjons- og faktureringskostnader, toll, skatter og avgifter m.v. Prisen inkluderer også montasje, dersom montasje er en del av Leveransen.

Dersom annet ikke annet fremgår av Kontrakten, er priser og timerater faste i kontraktsperioden. Endring i valutakursene, råvarepriser eller avgifter medfører heller ikke endring av kontraktsprisene.

Dersom det ikke er avtalt fastpris på Leveransen, skal Leverandøren kontinuerlig tilstrebe å holde produksjonskostnadene så lave som mulige, derunder redusere forbruk av og anskaffelseskostnad for de innsatsfaktorer som innvirker på den pris Kunden skal betale. Dersom Avtaledokumentet angir en målpris, skal den endelige prisen ikke avvike fra denne med mer enn 10 %.

I den grad tjenester er priset per time, skal Kunden ikke betale overtid eller kompensasjon for arbeid på kveldstid, natt eller helligdag, uten at dette er særskilt pålagt av Kunden.

Når Leveransen, eller deler av Leveransen, kompenseres etter faktisk medgått tid, skal Leverandørens personell daglig fylle ut timelister. Dersom timelisten signeres av representant for Kunden, er signaturen kun en bekreftelse av arbeidet tid i forbindelse med Kontrakten, og innebærer ikke en godkjenning av kostnad.

21 REISEKOSTNADER

Partene dekker egne kostnader i forbindelse med reiser/møter som knytter seg til gjennomføringen av Kontrakten.

Ved tjenestereiser pålagt av Kunden kompenseres Leverandøren med avtalt timerate, begrenset oppad til 7,5 time pr. dag.

Kostnader i forbindelse med reise, opphold og diett ved tjenestereiser pålagt av Kunde refunderes i henhold til Statens reiseregulativ.

22 FAKTURA OG BETALINGSBETINGELSER

Med mindre annet avtales, skal fakturering skje etter Kundens overtakelse, med betaling per 30 dager. Betalingsfristen løper ikke før levering er skjedd og faktura er mottatt.

Alle fakturaer skal være påført relevante og avtalte referanser, og skal klart angi hva beløpet gjelder. Kunden har rett til å returnere fakturaer som ikke tilfredsstiller krav til merking.

Betaling av faktura er ikke ensbetydende med aksept av fakturaunderlag. Omtvistede krav forfaller ikke til betaling før enighet er oppnådd, eller eventuelt før rettskraftig dom er avsagt.

Kunden kan gjøre fradrag i mottatt faktura for forskuddsbetalinger, påløpt konvensjonalbot og omtvistet eller utilstrekkelig dokumenterte poster i fakturabeløp.

Ved mislighold kan Kunden holde betalingen tilbake, men ikke åpenbart mer enn det misligholdet synes å utgjøre av det samlede vederlaget.

23 FORSINKET BETALING

Ved forsinket betaling skal Kunden svare forsinkelsesrente av det forfalte beløp i henhold til lov om renter ved forsinket betaling m.m. av 17. desember 1976 nr. 100.

Forsinket betaling gir ikke Leverandøren rett til å stanse arbeidet, med mindre det må anses å foreligge vesentlig betalingsmislighold, og Leverandøren med 14 dagers varsel skriftlig har varslet at man vil stanse arbeidet.

24 KONTRAKTSBRUDD

24.1 Forsinkelse

Det foreligger forsinkelse dersom Leverandøren ikke leverer til avtalt tid eller dersom Leveransen ikke er kvalitativt eller kvantitativt i henhold til Kontrakten, med mindre dette skyldes forhold hos Kunden.

Dersom Leverandørens utførelse av Leveransen har slike mangler at Kundens formål med Leveransen blir vesentlig forfeilet, kan Kunden velge å likestille dette med forsinkelse.

24.2 Virkninger av forsinkelse

Uavhengig av Kundens tap, påløper i tilfellet forsinkelse konvensjonalbot med 0,2 % av det totale vederlag som skal betales i henhold til Kontrakten, for hver dag Leverandøren er forsinket.

Konvensjonalbot skal utgjøre minimum NOK 1 000 per kalenderdag fra avtalt leveringstidspunkt til faktisk levering finner sted. Samlet konvensjonalbot skal ikke overstige 10 % av den totale summen som skal betales i henhold til Kontrakten.

Dersom forsinkelsen bare gjelder en del av Leveransen, skal konvensjonalboten beregnes av den del av kjøpesummen som representerer den del av Leveransen som ikke kan benyttes som følge av forsinkelsen.

Kunden kan kreve erstattet det tap han lider som følge av forsinkelsen. Erstatning er begrenset til direkte tap, med mindre Leverandøren eller noen han svarer for, har utvist uaktsomhet eller forsett. Erstatningen skal ikke medføre at samlet kompensasjon ved forsinkelse overstiger Kundens reelle tap.

Dersom maksimal konvensjonalbot er påløpt, anses det å foreligge vesentlig avtalebrudd. Det samme gjelder dersom det er klart det vil inntreffe forsinkelse som vil gi rett til maksimal konvensjonalbot.

Ved forsinkelse eller antatt forsinkelse skal Leverandøren uten ugrunnet opphold gi Kunden skriftlig melding om dette. Meldingen skal oppgi årsaken til forsinkelsen, samt når Leveransen vil bli utført. Får Kunden ikke slik melding innen rimelig tid etter at Leverandøren fikk eller burde ha fått kjennskap til hindringen, kan Kunden kreve erstattet tap som kunne ha vært unngått om meldingen hadde kommet frem i tide.

24.3 Mangler

Leverandøren er ansvarlig for enhver mangel ved Leveransen og gjennomføringen av denne som viser seg i garantiperioden, så fremt mangelen ikke skyldes Kunden eller forhold Kunden svarer for. Garantiperioden utløper 24 måneder etter at overtakelse har skjedd. Garantiperioden forlenges med den tid Leveransen ikke kan anvendes som følge av mangler. For utskiftede eller reparerte deler, løper en tilsvarende ny garantiperiode fra utskiftningen eller reparasjonen er fullført.

Kunden skal reklamere skriftlig innen rimelig tid etter at mangel er oppdaget, og ikke senere enn garantiens utløp. Reklamasjonsvarselet skal inneholde beskrivelse av hvordan mangelen ytrer seg. Reklamasjonsfristene løper ikke så lenge det foretas utbedringer eller annen aktivitet som er nødvendig for korrekt oppfyllelse av Kontrakten.

24.4 Virkninger av mangler

Dersom Kunden reklamerer skal Leverandøren avhjelpe mangelen uten ugrunnet opphold.

Utbedring skal gjennomføres uten kostnader for Kunden, og uten at Kundens ordinære virksomhet påføres ulempe i større grad enn det som er nødvendig. Utbedringen skal gjennomføres der hvor Produktet befinner seg, med mindre annet er avtalt mellom Partene. Dersom Produktet sendes til Leverandøren for utbedring eller omlevering, svarer Leverandøren for kostnader knyttet til dette.

Dersom det mangelfulle Produktet er integrert i Kundens eksisterende utstyr, svarer Leverandøren for kostnader knyttet til demontering og montering av dette.

Kunden kan kreve utbedring utsatt, dersom dette kan redusere ulempene for Kunden, og dette ikke medfører vesentlige ulemper for Leverandøren. Dersom utbedring ikke lar seg gjennomføre uten vesentlig ulempe for Kunden, kan Kunden kreve at Leverandøren skal foreta omlevering.

Dersom Leverandøren ikke innen rimelig tid har utbedret mangelen eller foretatt omlevering, er Kunden etter eget valg berettiget til selv, eller ved andre, å foreta de foranstaltninger som er nødvendige for å avhjelpe mangelen, eller foreta erstatningskjøp for Leverandørens regning og risiko, eller kreve prisavslag. Det samme gjelder dersom det vil medføre vesentlig ulempe for Kunden å avvente Leverandørens utbedring. I slike tilfeller skal Leverandøren underrettes skriftlig før utbedring iverksettes eller erstatningskjøp foretas.

Kunden kan kreve erstatning for tap han lider som følge av mangel. Slik erstatning er begrenset til direkte tap, med mindre Leverandøren eller noen han svarer for har utvist uaktsomhet eller forsett. Erstatningsansvaret omfatter også indirekte tap dersom Leveransen allerede på avtaletiden avvek fra det som var tilsikret av Leverandøren.

24.5 Fellesbestemmelser om erstatning

Kundens rett til erstatning er uavhengig av øvrige krav Kunden måtte gjøre gjeldende som følge av kontraktsbruddet, eller om slike krav kan gjøres gjeldende.

24.6 Vesentlig kontraktsbrudd

Hver av Partene kan heve kontrakten dersom det foreligger vesentlig avtalebrudd hos den annen Part, eller dersom det er klart at det vil inntreffe avtalebrudd som anses vesentlig. I slike tilfeller kan Kunden motsette seg Leverandørens tilbud om utbedring.

Leverandørens konkurs, insolvens, brudd på andre vesentlige økonomiske forutsetninger, gjentatte brudd på instruksjoner eller brudd på offentlige lover og regler, svik, forsømmelse eller andre forhold som bryter med tillitsforholdet til Kunden, eller forsinkelse eller mangler som medfører at Kundens formål med Kontrakten ikke oppnås, utgjør alltid et vesentlig kontraktsbrudd. Opplisting i nærværende punkt er ikke å anse som uttømmende i forhold til vurderingen av hva som utgjør et vesentlig kontraktsbrudd.

25 FORCE MAJEURE

Partene skal ikke holdes ansvarlig for forsinkelser eller mangler dersom det godtgjøres at disse skyldes en hindring utenfor Partenes kontroll, og som de ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden eller unngått eller overvunnet følgene av.

Beror forsinkelse eller mangel på en tredjeperson som Leverandøren har gitt i oppdrag helt eller delvis å oppfylle Leveransen, er Leverandøren fri for ansvar bare dersom også tredjemann ville vært fritatt etter forrige punkt. Det samme gjelder om forsinkelsen eller mangelen beror på en leverandør som Leverandøren har brukt, eller på noen annen i tidligere salgsledd.

Den Part som vil påberope Force Majeure, plikter å varsle den annen Part om hindringen. Punkt 24.2 siste avsnitt gjelder tilsvarende.

Dersom Force Majeure situasjonen varer lenger enn 30 dager har partene rett til å heve Kontrakten ved å melde dette skriftlig til motparten.

26 EIENDOMSRETT

Kunden blir eier av leveransen ved overtakelse av Leveransen. Dersom forskuddsbetaling finner sted, skal imidlertid eiendomsretten til Leveransen gå over til Kunden etter hvert som arbeidet utføres, også dersom Leveransen eller deler av denne befinner seg på annet sted enn avtalt leveringssted. Leverandøren har likevel risikoen for Leveransen til levering har funnet sted.

Leverandøren skal merke Leveransen og annet som tilhører Kunden som Kundens eiendom, holde dette adskilt fra Leverandørens og tredjemanns eiendom og sørge for at ingen del av dette er beheftet med pantesikkerhet til fordel for Leverandøren eller tredjemann.

27 FORSIKRING

Leverandøren er forpliktet til for egen regning å tegne og opprettholde forsikringer tilpasset Leverandørens virksomhet og Leveransens art, frem til Kundens overtakelse av Leveransen. Leverandøren skal tegne og opprettholde forsikringer for de skade- og ansvarstilfeller som kan oppstå under oppfyllelse av Kontrakten, derunder forsikring av Leveransen under montering.

Kunden kan kreve at ovennevnte forsikringer tegnes med Kunden som sikret. Kunden kan for øvrig kreve fremlagt dokumentasjon på forsikringsdekning og omfang av forsikringen.

28 SKADESLØSHOLDELSE

Leverandøren skal holde Kunden skadesløs for ethvert krav som knytter seg til tap eller skade på Leverandørens eiendom, og krav fra eget eller tredjemanns personell.

Leverandøren skal holde Kunden skadesløs for skade på ting eller personer som skyldes at Leveransen ikke er samsvarer med den sikkerhet som Kunden med rimelighet kunne forvente. Ved vurderingen av den sikkerhet som kunne ventes, tas hensyn til alle forhold som har sammenheng med Leveransen, dens presentasjon, markedsføring og påregnelige bruk.

Partene skal gjensidig informere hverandre når krav som vedrører den annen Part er fremmet av tredjemann.

29 KONFIDENSIALITET

Leverandøren og Leverandørens personell er forpliktet til å behandle alle opplysninger knyttet til Kunden og Kontrakten som konfidensielle skal behandles som "Fortrolig" i henhold til Lov om forebyggende sikkerhetstjeneste av. 20. mars 1998 (Sikkerhetsloven) med tilhørende forskrifter, samt senere endringer, og må ikke mangfoldiggjøres eller benyttes til annet formål enn utførelse av Oppdraget, også etter at avtaleforholdet opphører. Leverandøren skal ikke offentliggjøre inngåelse av Kontrakten, eller benytte Kunden som referanse, uten Kundens skriftlige samtykke. Samtykke kan ikke nektes uten saklig grunn. Kunden kan kreve at Leverandørens personell skal undertegne særskilt taushetserklæring.

Brudd på denne bestemmelsen ansees som vesentlig kontraktsbrudd.

30 OVERDRAGELSE AV KONTRAKTEN

Kunden kan overdra sine rettigheter og plikter etter Kontrakten, helt eller delvis, forutsatt at Kunden kan godtgjøre at erververen har den økonomiske styrke som trengs for å kunne oppfylle Kundens forpliktelser etter Kontrakten.

Leverandøren kan ikke overdra eller pantsette Kontrakten, del av eller interesse i den, uten Kundens samtykke. Slikt samtykke skal ikke nektes uten saklig grunn.

31 LOVVALG OG TVISTELØSNING

Kontrakten skal i alle henseender reguleres av norsk lovgivning, og rettstvister vedrørende Kontrakten skal løses etter norske rettergangsregler.

Tvist mellom Partene skal søkes løst gjennom forhandlinger. Oppnås ikke en løsning, skal saken henvises til ordinær domstolsbehandling.

Rett verneting er Nedre Romerike tingrett.